

	<h1>Segelflyghandboken</h1>	Artikel	150
		Datum	040530
	Allmänt	Sid nr	1 av 4

RF:s Normalstadgar - ett rättesnöre för idrottsföreningar

Föreningarna är idrottens kärna - stadgarna är deras "lag"

Idrottsföreningarna och deras medlemmar utgör kärnan i den svenska idrottsrörelsen. Det är i föreningarna som den idrottsliga verksamheten bedrivs och det är i föreningarna människor möts och samverkar för gemensamma syften. För att verksamheten skall kunna fungera på ett för alla medlemmar bra sätt förutsätts att föreningen har ett välfungerande regelverk. Föreningens egna stadgar utgör för detta ändamål det viktigaste regelverket. Stadgarna ger uttryck för de regler och de principer som medlemmarna gemensamt kommit överens om skall gälla för föreningsarbetet.

Det är *alltid* medlemmarna som bestämmer hur stadgarna skall vara utformade, men medlemmarna måste vid sitt beslutsfattande överväga och ta hänsyn till de krav som andra kan ställa på föreningen och dess stadgar. Med tanke på hur man vill att föreningens status skall vara, ställs särskilda krav på hur föreningen är organiserad och hur stadgarna är uppbyggda. Innan föreningsstadgar antas är det därför viktigt att klargöra vad man vill med föreningen samt att ta reda på de villkor som gäller för föreningen i olika hänseenden. För detta ändamål måste viss kunskap finnas eller inhämtas.

Medlemmarna måste vid upprättandet av föreningens regelverk ha förvärvat sig om vad som gäller beroende på om föreningen överhuvudtaget skall vara en ideell förening. Vill man dessutom att den skall vara en allmännyttig ideell förening, och därigenom åtnjuta begränsad skattskyldighet (dvs ha skattefördelar), får man också ta reda på de förutsättningar skattelagstiftningen uppställer härför. Önskar man ansöka om medlemskap i något eller några av Riksidrottsförbundets (RF) specialidrottsförbund (SF) får man därtill ta hänsyn till de regler och förutsättningar som gäller i dessa fall. Men även i övrigt, t.ex. om man önskar lotteritillstånd, kommunala bidrag mm, bör undersökas om det krävs av föreningen att den skall vara organiserad efter vissa angivna förutsättningar och regler. Det finns inget som säger att man måste följa dessa regler och krav, men görs inte det får föreningen och dess medlemmar själva ta konsekvensen av följderna härav.

För att underlätta arbetet för dem som avser att bilda en förening eller för dem som önskar revidera föreningens stadgar, har RF utarbetat en stadgemall, *RF:s Normalstadgar för Idrottsföreningar*. Normalstadgarna är i sig inga stadgar utan skall ses som ett underlag för upprättande av föreningarnas egna stadgar. Normalstadgarna är utformade på sådant sätt att de täcker in de flesta av ovannämnda krav och förutsättningar för föreningsstadgar.

Föreningarna är utan tvekan den viktigaste byggestenen i idrottens organisation, och det är föreningarna som för sina respektive idrotter bildar de SF som RF består av. För att föreningarna, och därmed hela RF-organisationen, skall fungera krävs att det i grunden finns ett pålitligt regelverk som svarar upp *dels* mot de krav som samhället ställer i olika hänseenden, *dels* ger uttryck för idrottsrörelsens grundläggande värderingar och principer.

Föreningens stadgar utgör ett mycket viktigt dokument för föreningens verksamhet och dess medlemmar. Bra stadgar och god administrativ ordning i övrigt i föreningen främjar en bra idrottslig verksamhet och underbygger goda relationer medlemmarna emellan. Föreningens stadgar skall därför inte ligga undangömda och samla damm, utan skall istället användas till hjälp och nytta för medlemmarna och verksamheten. En bra och framgångsrik förening ser till att kontinuerligt se över sitt regelverk och att ständigt hålla det tillgängligt för medlemmarna. RF:s normalstadgar har tillkommit för att underlätta för föreningarna att få ett bra regelverk.

Formella krav på föreningsstadgar

Självklart skall föreningens stadgar ses som det av medlemmarna gemensamt antagna regelverk efter vilket föreningens verksamhet skall organiseras och bedrivs. I mångt och mycket kan man likna stadgarna med ett *avtal (ett standardavtal)* medlemmarna emellan. De personer som från början var med om att bilda föreningen kom gemensamt överens om hur stadgarna skulle se ut. Vid senare årsmöten har medlemmarna haft möjlighet att tillsammans komma överens, genom majoritetsbeslut (kvalificerad majoritet), om att ändra/revidera stadgarna. Bliar man antagen som ny medlem förutsätts att de för föreningen antagna reglerna skall följas. Bryter en medlem mot stadgarna (avtalsbrott) riskerar denne att uteslutas ur föreningen. Tycker en

	<h1>Segelflyghandboken</h1>	Artikel	150
		Datum	040530
	Allmänt	Sid nr	2 av 4

medlem att han/hon inte längre kan ställa upp på vad som anges i stadgarna finns alltid rätten att begära sitt utträde ur föreningen ("säga upp avtalet"). Dessförinnan har varje medlem dock haft möjligheten att, i den ordning stadgarna föreskriver, lämna förslag (motion) på ändring av stadgarna.

Men stadgarna är inte enbart ett internt regelverk medlemmar emellan. De utgör också ett kvitto på att föreningen kan vara att betrakta som *en rättskapabel juridisk person*. För att föreningen överhuvudtaget i juridiskt hänseende skall anses vara bildad som en *ideell förening* krävs därför att *fullständiga stadgar* har antagits. Det finns ingen speciallag om ideella föreningar varför det inte exakt enligt lag kan sägas vad som krävs för att stadgarna skall vara fullständiga. Riktlinjer i detta hänseende får därför sökas i praxis och i litteratur på området. Följande punkter anses enligt den juridiska litteraturen (se bl.a. Nial: Svensk Associationsrätt) behöva ingå i stadgarna för att en ideell förenings stadgar skall vara att anse som fullständiga:

- hur föreningens ändamål skall främjas (dvs verksamhetens slag)
- om den ort där styrelsen skall ha sitt säte (hemort)
- hur medlemmarna skall vinna inträde (även regler om uteslutning bör finnas med)
- hur medlemsavgifter bestäms
- om antalet styrelseledamöter, revisorer och ev suppleanter
- tiden för de förtroendevaldas uppdrag
- hur styrelseordförande utses
- om styrelsens beslutförhet och om styrelsebeslut (t ex absolut majoritet, vid lika röstetal utslagsröst för ordföranden)
- om räkenskaps-/verksamhetsår
- om föreningssammanträden
- hur kallelse skall ske
- hur beslut på föreningssammanträde fattas (t ex i regel med absolut majoritet, vid val relativ majoritet, vid lika röstetal utslagsröst för ordföranden men vid val lottning, för ändring av stadgarna eller föreningens upplösning kvalificerad majoritet)
- vilka ärenden som skall förekomma på ordinarie sammanträde (t ex val av mötesfunktionärer, föredragning av styrelsens redovisning och berättelse för det gångna året, föredragning av revisionsberättelse, fråga om ansvarsfrihet, val av ledamöter, revisorer och ev. suppleanter)

- hur det skall förfaras med föreningens tillgångar vid dess upplösning.

RF:s normalstadgar för idrottsföreningar - ett bra hjälpmedel.

Det förtjänar att upprepas att RF:s normalstadgar för idrottsföreningar i sig inte är stadgar utan skall ses som ett underlag, en mall, ett bra hjälpmedel för upprättande av en förenings egna stadgar. Normalstadgarnas innehåll uppfyller de krav som ställs på fullständiga stadgar. De är också så konstruerade att de i sig innehåller de principiella grunder som under åren har utformats inom den svenska idrottsrörelsen. I normalstadgarna finns därför intaget vissa grundläggande principer, vilka för övrigt också kommer till uttryck i RF:s och SF:s stadgar. Om föreningen gör avsteg från dessa principer kan det medföra att förutsättningarna för föreningens medlemskap i SF kan komma att ifrågasättas.

Nya idrottsföreningar som bildas liksom gamla föreningar som skall göra en stadgeöversyn rekommenderas att använda RF:s normalstadgar. De kan till självkostnadspris erhållas från något av RF:s 22 distriktsidrottsförbund (DF) eller direkt hos det SF där man söker medlemskap/är medlem. Numera kan man även hämta hem RF:s normalstadgar direkt till datamedia via Internet (www.svenskidrott.se). Använder man normalstadgarna vid upprättandet av föreningens egna stadgar, uppfylls de krav som ställs för medlemskap inom idrottsrörelsen. Därutöver torde man också vara rätt så säker på att uppfylla de krav på regelverk för ideella föreningar som samhället i olika avseenden ställer för förmånsbehandling i olika avseenden. Men det är inte tillräckligt med att ha antagit bra och fullständiga stadgar. Det är också viktigt - för upprätthållande av önskad föreningsstatus - att föreningens verksamhet svarar upp mot vad som anges i stadgarna.

Stadgarna - ett viktigt uppslagsverk

Hur skall stadgeändring gå till? - Vem beslutar härom? Vad gäller om stadgarna är oklara? - Vem avgör då? Kan medlemskap nekas? Hur skall uteslutning av medlem gå till? Hur skall val gå till? Hur många måste man vara för att fatta beslut? Revisorernas rättigheter och skyldigheter - vilka är dom? Hur gör man vid upplösning av föreningen?

Frågorna är många och inte alltid är svaren självklara för föreningens företrädare och medlemmar. När ett problem uppstår i föreningen eller när en medlem eller styrelsen önskar svar på en viss fråga är det angeläget att snabbt få besked om vad som gäller. Stadgarna utgör då ett viktigt uppslagsverk.

För att lätt kunna hitta i normalstadgarna finns samlingsrubriker och en innehållsförteckning. Det skall vara enkelt att hitta i stadgarna, och de vanli-

gast uppkomna frågorna skall direkt kunna besvaras genom att slå upp och läsa i stadgarna. Finner man inte det exakta svaret framgå av stadgetexten, bör man fundera på om det utöver stadgarna finns en utvecklad praxis i föreningen som kan vara till vägledning. De oklarheter som underhand uppkommer i föreningsarbetet kan i sig initiera en översyn och förbättring av de egna stadgarna. Problemet förebygger man främst genom att få ett så bra och tydligt regelverk som möjligt. Det är också mycket viktigt att medlemmarna tar del av stadgarna och har kännedom om reglerna. Styrelsen måste i sitt arbete vara mycket noggrann med att följa de i stadgarna intagna föreskrifterna. Detta förutsätter att man inte stoppar undan regelverket utan aktivt använder stadgarna och bekantgör det för föreningens medlemmar. Styrelsen har här en viktig upplysnings- och utbildningsuppgift.

Innehållet i RF:s normalstadgar för idrottsföreningar

RF:s normalstadgar för idrottsföreningar har funnits i olika utgåvor sedan lång tid tillbaka. Den senaste, och nu gällande, versionen är fastställd av Riksidrottsstyrelsen (RS) i februari 1996. Nedan skall kort och övergripande redogöras för innehållet i normalstadgarna samt om de viktigare ändringarna jämfört med tidigare normalstadgar. (För den som vill veta mer om normalstadgarna hänvisas direkt till dessa och/eller till RF:s fakthäfte nr 5; "RF:s normalstadgar för idrottsföreningar med kommentarer".)

Allmänna bestämmelser

Under denna rubrik har generella övergripande regler införts i nio paragrafer. En nyhet är att utrymme har lämnats för att föreningen närmare skall uttrycka sitt speciella ändamål inom ramen för *Idrottsrörelsens verksamhetsidé*. Här föreskrivs också att föreningen aktivt skall verka för en dopingfri idrott. I den tredje paragrafen finns intaget den koppling föreningen har till distrikts- och specialidrottsförbunden samt till RF. Här framgår också vilken skyldighet som följer av denna anslutning.

I den sjunde paragrafen finns en ny regel. Här stadgas att enskild medlem förbinder sig att i fråga om tillämpningen av stadgarna inte väcka talan vid allmän domstol. Sådan tvist skall istället avgöras enligt den ordning som finns inom RF. Regeln kan liknas vid en skiljeklausul i avtal. I övrigt finns under allmänna bestämmelser sådana regler som skall finnas i alla ideella förenings stadgar såsom t ex regler om firmateckning, verksamhets- och räkenskapsår, stadgetolkningsregler, regler om stadgeändring samt vad som skall gälla vid upplösning av föreningen.

Föreningens medlemmar

Under denna rubrik finns reglerna om hur man erhåller medlemskap, om utträde och om hur ute-

slutning formellt skall tillgå. Här finns också intaget medlems rättigheter och skyldigheter samt den idrottspecifika regeln om deltagande i den idrottsliga verksamheten. Ingen av dessa regler har genomgått någon ändring i sak. Viktigt dock är att komma ihåg att medlem inte representerar sig själv i tävling och uppvisning utan är representant för föreningen. Det innebär i grunden att tillstånd skall finnas från föreningens sida för att få delta i nationella tävlingar inom det förbund som administrerar den aktuella idrotten, och att även SF:s tillstånd krävs för tävling utomlands eller för tävling som inte erhållit generell sanktion från förbundet. I praktiken utfärdar normalt föreningar och förbund generella tillstånd. Regeln - som också finns intagen i RF:s egna stadgar - är dock principiellt mycket viktig eftersom den ger uttryck för den ensamrätt respektive SF har att organisera sin idrott. Enskild idrottsman som deltar i icke sanktionerad tävling eller uppvisning utan direkt eller indirekt tillstånd kan därmed göra sig skyldig till stadgebrott och kan i sådant fall bestraffas härför enligt idrottens bestraffningsregler.

Årsmötet och extra årsmöte

Reglerna som styr årsmötet och extra årsmöte är ur föreningsdemokratisk synpunkt mycket viktiga och ett minimikrav är att alla i en föreningsstyrelse har kunskap om dessa. En av de viktigaste reglerna rör kallelse till årsmöte. Här anges dels hur kallelse skall ske samt vad kallelsen skall innehålla. Till nyheterna hör det senare. I femtonde paragrafen anges att förslag om stadgeändring, nedläggning eller annan fråga av väsentlig betydelse för föreningen eller dess medlemmar skall anges i kallelsen, oberoende av om kallelsen sänds ut med brev eller anslås i klubblokal och kungörs i ortspress. I kallelsen skall också anges var möteshandlingarna finns tillgängliga i de fall då dessa i sin helhet inte sänds ut till medlemmarna.

Reglerna om hur motioner och styrelseförslag väcks, om rösträtt och beslutsmässighet finns med som tidigare. Beträffande rösträttsåldern har i stadgarna inte tagits med det åldersintervall som rekommenderades i tidigare normalstadgar, nämligen - lägst 12 år och högst 15 år. Det innebär inte att RF inte rekommenderar en lägsta och högsta ålder längre, utan skall mer ses som ett uttryck för att det kan förekomma fall då rösträttsåldern kan vara lägre än 12 år, t ex i en skolidrottsförening på låg och mellanstadiet, och undantagsvis även fall då synnerliga skäl föreligger för en högre rösträttsålder än 15 år. Det senare torde dock höra till extrema undantag med tanke på att idrottsrörelsen är den största ungdomsrörelsen i landet.

Reglerna om extra årsmöte har förändrats i så måtto att om minst 1/10 av medlemmarna eller revisor begär extra möte kan styrelsen inte förhålla detta, utan är skyldig att kalla till mötet inom 14 dagar att

	<h1>Segelflyghandboken</h1>	Artikel	150
		Datum	040530
	Allmänt	Sid nr	4 av 4

hållas inom två månader från kallelsen. Underlåter man detta får de som begärt mötet kalla till det samma.

Valberedning, revisorer och styrelsen

I de nya normalstadgarna har intagits regler om valberedning vilket har saknats i tidigare normalstadgar. I linje med vad riksidrottsmötet (idrottens riksdag) har beslutat föreskrivs att sammansättningen skall vara lika fördelad mellan könen och att olika åldersgrupper skall finnas representerade i valberedningen. Reglerna om revisorer har inte i sak förändrats.

Reglerna om styrelsen följer rubrikerna, sammansättning, styrelsens åligganden, kallelse, beslutsmässighet och omröstning samt överlåtelse av beslutanderätten (delegering). Under styrelsens åligganden har vi valt att ha kvar exemplifieringen över vad som närmast ankommer på sekreteraren och kassören att göra i de fall annat inte har beslutats. Självklart kan varje förening själv besluta om annan ordning, men vi har sett uppräkningsen som ett stöd och hjälpmedel för dem som inte har alltför stor föreningskunskap.

Sektioner

I slutet av stadgarna har specialregler tagits med för de föreningar som har sektioner för sin idrottsliga verksamhet. De föreningar som inte har sektioner kan enkelt att lämna dessa fyra paragrafer utanför sina stadgar utan att följdändringar behöver göras.

Är normalstadgarna bindande för föreningarna?

En vanlig fråga är om man måste följa allt som står i normalstadgarna. I tidigare version fanns förstrykningar av vad som "skall" finnas med. Detta "skall" var och är inte av den innebörden att ordalydelser etc inte kunde/kan ändras. Det viktiga med föreningens stadgar är att de inte innehåller allvarliga avsteg från normalstadgarna, eftersom dessa i sin helhet ger uttryck för den ordning och de principer som svensk idrott vilar på. Är man osäker om de egna föreningsstadgarna vid jämförelse med normalstadgarna är av sådan art att tveksamhet finns, är mitt råd att kontakt tas med SF eller vederbörligt RF-distrikt (DF) och ber om deras hjälp och råd. Skulle det visa sig att förening har stadgar som strider mot idrottens principer finns alltid risk att SF överväger att utesluta sådan förening.

Till sist - stadgarna är föreningens skelett!. Hur skulle "föreningskroppen" fungera utan denna fundamentala grundkonstruktion. Å andra sidan räcker det inte med bara skelettet! Föreningens olika organ måste därtill vara både levande, vältränade och samspelade för att den idrottsliga verksamheten skall fungera, vilket är den egentliga meningen med idrottsföreningen!

(Christer Pallin, RF)